

Κλάδεμα ελαιοδέντρων

Γιώργος Κουμπούρης

Γεωπόνος - Ερευνητής, Υπεύθυνος Εργαστηρίου Ελαιοκομίας
Ινστιτούτο Ελιάς, Υποτροπικών & Αμπέλου Χανίων, Ελληνικός Γεωργικός Οργανισμός «ΔΗΜΗΤΡΑ».

E-mail: koubouris@nagref-cha.gr

Ιστοσελίδα: www.nagref-cha.gr

Το κλάδεμα αποτελεί την πιο παρεμβατική πρακτική μετά την εγκατάσταση των ελαιοδέντρων. Επίσης χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερη πολυπλοκότητα στην εφαρμογή του καθώς διαφοροποιείται σημαντικά μεταξύ ποικιλιών αλλά και για την ίδια ποικιλία ανάλογα με τα εδαφοκλιματικά χαρακτηριστικά της περιοχής, τη γενική εικόνα του χωραφιού, τις υπόλοιπες καλλιεργητικές πρακτικές αλλά και τον συνολικό σχεδιασμό του συστήματος διαχείρισης.

Κλάδεμα καρποφορίας. Σε ελαιοδέντρα που έχουν διαμορφωθεί στο επιθυμητό σχήμα, κύριο μέλημά μας είναι να έχουμε ισορροπία βλάστησης και καρποφορίας αποφεύγοντας την παρεννιαυτοφορία. Για να το πετύχουμε αυτό πρέπει να εφαρμόζουμε ισορροπημένη λίπανση και άρδευση όπου χρειάζεται αλλά κυρίως να αφαιρούμε μέρος της βλάστησης το χειμώνα ή την άνοιξη πριν τη χρονιά που περιμένουμε μεγάλη παραγωγή ώστε να μην εξαντληθεί το δέντρο και να μπορεί εκτός από το να θρέψει τους καρπούς να παράγει και νέα βλάστηση που θα καρποφορήσει την επόμενη χρονιά. Ειδικά για την παραγωγή βρώσιμης ελιάς, απαιτείται εξειδικευμένο κλάδεμα καθώς στόχος είναι η αύξηση της παραγωγής καρπού ανά δέντρο αλλά και η ρύθμιση μεγέθους του καρπού ώστε να επιτευχθεί καλύτερη ποιότητα και υψηλότερη τιμή διάθεσης του προϊόντος. Επίσης, στο κλάδεμα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η διευκόλυνση της συγκομιδής ώστε να ελέγχεται το ύψος του δέντρου. Ειδικά η ποικιλία Καλαμών που παράγει ζωηρή και ορθόκλαδη βλάστηση χρειάζεται συστηματικό κλάδεμα για να διατηρηθεί χαμηλά και με πολλούς παραγωγικούς βλαστούς ομοιόμορφα κατανομημένους στην κόμη του δέντρου.

Κλάδεμα ανανέωσης. Πραγματοποιούμε βαρύ κλάδεμα κρατώντας μέρος της κόμης ή τον βασικό σκελετό του δέντρου. Η επιλογή των τομών που θα κάνουμε εξαρτάται από τη συνολική εικόνα του δέντρου και συγκεκριμένα από το ύψος διασταύρωσης των βραχιόνων, από την κλίση τους, από την ποιότητα της βλάστησης και άλλους παράγοντες. Γενικά μπορούμε να καρατομήσουμε τους βραχίονες και να έχουμε γρήγορη αναβλάστηση και ανάκαμψη της παραγωγικότητας κρατώντας το σκελετό του δέντρου. Πρακτικά το πιο πιθανό είναι να μην έχουμε ένα καλοσχηματισμένο σκελετό με τους βραχίονες που θέλουμε και να χρειαστεί να προσαρμόσουμε το κλάδεμα κρατώντας μέρος των κλαδιών που μπορούν να αξιοποιηθούν και αφαιρώντας άλλα κλαδιά που δεν ταυριάζουν στο σχήμα που θέλουμε να δώσουμε στο δέντρο. Στην περίπτωση πολύ ψηλών δέντρων μπορούμε να εφαρμόσουμε ένα σχέδιο σταδιακής ανανέωσης του δέντρου κρατώντας το χαμηλότερο βραχίονα με τη βλάστηση που φέρει και αφαιρώντας τους ψηλότερους βραχίονες ώστε να χαμηλώσει το δέντρο και να ευνοήσουμε τη δημιουργία νέας βλάστησης χαμηλότερα. Σταδιακά από τη νέα βλάστηση διαμορφώνουμε το δέντρο επιλέγοντας τους κατάλληλους βραχίονες. Ανά πενταετία μπορούμε να αφαιρούμε τον ψηλότερο βραχίονα για να επιτύχουμε σταδιακό χαμήλωμα του δέντρου χωρίς κενές περιόδους από άποψη παραγωγής καρπού και ελαιολάδου.

Κλάδεμα αναγέννησης δέντρου. Σε δέντρα που έχουν ελάχιστη παραγωγή καρπού και γενικότερη εικόνα εγκατάλειψης που προσομοιάζει με δασική βλάστηση απαιτείται αυστηρό κλάδεμα αναγέννησης του δέντρου για δημιουργία νέας υγιούς βλάστησης. Το δέντρο καρατομείται με αλυσοπρίονο στο τέλος του χειμώνα με μια μεγάλη τομή στον κορμό ή στη διασταύρωση των βραχιόνων. Η καρατόμηση πρέπει να γίνεται ψηλότερα από το σημείο εμφάνισης του δέντρου αν το δέντρο είναι εμβολιασμένο. Όταν αυτό το σημείο δεν είναι εμφανές ή δεν είμαστε σίγουροι αν το δέντρο είναι αυτόρριζο ή εμβολιασμένο κλαδεύουμε σε ύψος 1,5-2 μέτρα από το έδαφος. Όλη η κόμη του δέντρου, όλα τα κλαδιά απομακρύνονται. Η τομή πρέπει να είναι λεία και με μικρή κλίση για να απομακρύνεται το νερό της βροχής. Η επιφάνεια της τομής καλύπτεται με ειδική αλοιφή για την αποφυγή μόλυνσης του ξύλου από παθογόνους